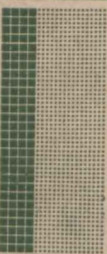
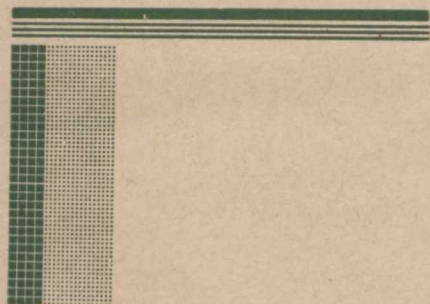

TULLEVIKU JÕUD 2

KUREMAAL 1939

TULEVIKU JÕUD

KUREMAA KONTROLLASSISTENTIDEKOOLI ÕPILASÜHING „SIDE“ ALBUM-AJAKIRI

NR. 2

M A I

1939. A.

Mag. agr. Joosep Nõu
(Tuleviku Jõud nr. 1 v. toim.)

Tubli töös, sõnas ja kirjas . . .

Kuremaa Kontrollassistentidekooli õpilasajakirja „Tuleviku Jõud“ toimetuse pöördumise puhul, et kirjutaksin midagi ajakirja käesoleval kevadel ilmuvasse numbrisse, pean sobivaks viidata nendele mõtetele, mida 1936. a. kevadel kontrollassistentidekooli õpetajana olen öelnud sama ajakirja esimeses numbris õpilasajakirja ülesannetest ja tähtsusest, kusjuures need mõtted olid kujunenud koostöömujel „Tuleviku Jõud“ tookordsete õpilastest kaastöölisega. Olen veendunud, et ka praegused kontrollassistentidekooli

õpilased on sellel arusaamisel, et elus läbilöömise esimeseks tingimuseks on olla tubli töös, kuid on ühtlasi teadlikud selles, et tubli sõnas ja tubli kirjas annavad esimesele tublidusele lisa ja moodustavad kokku selle tubli inimese, kes elus tõuseb ka väärilisele kohale.

Tervitades õpilasühing „Side“ ümber koondunud kooli õpilasi, vilistlasi ja õppejõude soovin, et isetegevuslikud üritused õpilaskonnas pidevalt leiaksid jätkamist ja uudset viljelemist.

Tallinnas, 30. aprillil 1939. a.

JOOSEP NÕU
Põllumajaduslike kutsekoolide peainspektor.

Koolijuhataja Artur Vask.

C. R. Jakobson soovis, et „kooli ülem hool peab see olema, oma märku rahva elu peale seadida, ja noorsugu sinna aidata, et ta ise hakkaks mõtlema ja ise tegema, ning sel viisil ettevalmistatult ellu võiks astuda.”

Kuremaa Kontrollassistendidekooli kasvandikud on püüdnud seda juhtmõtet elustada ja rakendada õpilas-

ühing „Side” kõnekoosolekute, seinalehe, huviõhtute, aktuste, maanoorteringi j. t. õpilaskonna ettevõtete-algatusete kaudu. Mitmekülgse ja isetegevuse kõrval ilmub käesolev ajakiri sülväledust harrastajate töövõiljana. Tõugu ka see töö kasu selle tegijaile nende eluteel.

ARTUR VASK.

Kuremaa Kontrollassistendidekooli juhataja.

Koolist ellu

Paljudel noortel on valusaks küsimuseks kuidas saada elus läbi. Eluvõimuste leidmine muutub iga päevaga raskemaks ja just seda koolist elluastuja juures.

Elu ei paku võimalusi vabalt ja valmilt, vaid neid tuleb leida ja luua. Iga noore ülim soov on valmistada midagi ise ja tunda sellest rõõmu — millises noore hinges ei peituks ühtegi soovi, kel noortest poleks ideaale. Et saavutada midagi, mis on endale rõõmuks ja kasuks teistele, on tarvis tugevat ja head tahet. Seda tahet ja loomisvõimet tuleb hakata kasvatama juba koolis.

Meie, s. t. kooli lõpetajate ja ellu astujate elutee on alguses sama raske kui uue talu rajamine kuhugi soo servale. Sääli tuleb võidelda igasuguste raskustega ja takistustega — pea püsti ja samuda julgelt edasi — seisatades vaid hetkeks, et koguda jõudu ja alata uuesti südilt sealt, kuhu jäi pooleli. Öeldakse tihti, et töö on inimese põhiseadus, kes iganes tahab temast vabaneda, see jääb ilma kõigest ülevast ja kestvast. Tähtis on kuidas keegi võimalusi ja töid hindab. Kes hindab oma tööd, peab seda vääriliseks, pühendab sellele kogu jõuga, hoole ja usinusega,

selle tööga on kaasas võimalusi elus paremini läbi saada. Vaimustus ja rõõm töö üle muudab töö selliseks, et loob rohkesti võimalusi ja väljavaateid uutele sihtidele. Kõige lihtsamgi töö, millele osutatakse lugupidamist ja armastust, võib tõsta inimese. Kõigile meeldib see, kes on käitumises viisakas ja sõbralik, kes kohtleb kaasinimesi hästi, see on kindel, et teda üles otsitakse. Kes aga kõige selle juures teeb oma tööd sellise püüdega, et see oleks kõige parem, see võidab lugupidamise.

Maailmas on palju keskpäraseid inimesi, kes ei tee oma tööd nii, et see oleks esimese järgu headusega, vaid kelle püüdeks on ainult see, et töö oleks valmis. Need näevad ka kuidas nende võimaluste ring muutub järjest kitsamaks. Meie kohus on olla mitte keskpärane inimene, kelle tööpõld muutub üha kitsamaks, vaid meil tuleb otsida ja luua pinda ka neile, kes tulevad pärast meid.

Kui vaadelda inimesi, kes oma elutööga on pakkunud maailmale midagi uut, siis ei leia palju neid, kes oleks nooruses silma paistnud hiilgavate vaimuannete poolest, küll aga palju neid, kes on ühe asja kätte võtnud ning töötanud selle juures järeljätmatu püsivusega, kuni see osutus täiesti heaks. Ka meie peame töötama samase põhimõtte alusel, kuigi meil alguses töö ei

õnnestu, siis ei kohku meie tagasi, vaid püüame leida uusi ja paremaid teid kuidas katsetada uuesti ja muuta oma tööd viljakamaks. Elu vajab ainult täielikke inimesi, kes töötavad ettevõtetud asja juures täie hoole ja armastusega, kes tunnevad ise ja valmistavad ka teistele rõõmu oma loominguga. Koolist ellu astudes peitub õnn meis eneseis hea võimaluse ja õnne juures. Koolis kasvatatakse vaimu, vabat, seltsimehelikku, sellist, mis ei kardata tööd ega hoolt. Püüdke süvendada seda, mida meile pakutakse, põhjalikult, siis jääb see püsima.

Ei ole küllalt sellest kui armastatakse ja hinnatakse oma tööd, kui osatakse täielikult ja tahetakse põhjalikult. Elu vajab ausaid ja õigeid inimesi, kes on kõige oma tahte ja oskuse juures ka kõlbliselt vooruslikud, kes on omal kohal ausad ja õiged ning suudavad eneste üle valitseda.

Ei tohi ka unustada seda kohta, kus on pandud alus meie tööpõllule, kust lastakse välja ainult vaimselt tugevaid inimesi.

Vaevane on see tööpõld, kuhu saatus on meid paisanud, kuid sügavale tahame oma juured ajada, kandes edasi neid teadmisi, mida oleme suutnud ammutada kooli lõpmatust varasalvest ja pakkudes parimat mida oleme suutnud senini.

Helmut Kiviloo.

Karjakontrolltööst ja kontrollassistentide ettevalmistusest.

Möödunud sajandi lõpupoolne majanduslik olukord sundis põllumeest siirduma teraviljuselt piimakarjapidamisele. Kuid karjad sellises seisukorras, nagu nad olid, ei suutnud anda soovitud tulemusi. Karju tuli uuendada ja parandada. Et see töö paremini korda läheks, selleks tekkis vajadus lehmade toodangute ja söödakulutuse selgitamiseks. Selleks kujuneski välja kontrollühingul liikumine, mis sai alguse Taanist, kus esimene kontrollühing asutati 1895. Meile kandus see uudne liikumine Rootsi ja Soome kaudu. Mõisakarjades alustati kontrolltöoga 1903. a. Talukarjades asutati esimene ühing 1909. a. Vändras ja esimese assistendina asus seal tegevusse Ernst Toomingas. Hiljem läks ühingute asutamine hoogu

ja enne maailmasõda oli meil umbes 100 kontrollühingut, neist 60 talukarjades ja 40 mõisakarjades. Alanud maailmasõda takistas suuresti tööd. Ainult kaks ühingut — Vändra ja Rõngu jätkasid tegevust ka sõjaajal.

Iseseisvuse saabumisega, mil majanduslik elu muutus jälle normaalseks, alustati uuesti karjakontrolltöoga. Iga aastaga tuli uusi ühinguid juurde ja 1937./38. k/a. oli juba 325 ühingut, 8814 liikme ja 63556 lehmaga, millega kontrolli alla kuulus 14,2% lehmade üldarvust. Omariikluse päevil on jõutud edasi ka toodangus: kui 1921./22. k/a. saadi lehma kohta aastas 1650 kg piima, selles 58,6 kg võirasva ja rasva protsent 3,55, siis 1937./38. k/a. lüpsis lehm 2893 kg piima, selles 107,7 kg võirasva ja ras-

va protsent 3,72. Kuid edukäiku on vaja ja võimalik üha jätkata. Põllutöökoja kava kohaselt peaks 1940./41. k/a olema meil 460 ühingut, 11.500 liikme ja 83000 lehmaga, sellega lehmadest 20% ümber kontrolli all. Samal ajal peaksid tõusma ka piimatoodangud, arvestades meie praegust uudismaade harimist ja paremate söötmisvõimaluste loomist, lehma kohta aastas 3200—3400 kg-le, selles 125—130 kg võirasva.

Karjakontrollitöö põhialused, mis aidanud viia meie ja teiste maade kontrolli-

vastavaid õppeasutisi ei olnud, tuli kasutada välismaal õppinud inimesi. Kuid ka neid oli vähe. Seepärast tuli assistentide ettevalmistamiseks korraldada lühemaajalisi kursusi. Esimesed kursused peeti Ülenurme mõisas 1912. a. Sellele järgnesid kursused Kõos ja Vahil. Kuid need lühiajalised kursused ei suutnud pakkuda küllaldast ettevalmistust assistendile ta ametialal. Alates 1920. a. püüti ettevalmistust süvendada Vahi Põllunduskooli juures avatud 6-kuulise kursuse abil. Järgnevalt avati

Kooli karjapidamise tükari koplites ja õpilasi lüpsikunsti harjutamas.

karju paremale järjele, on Taani esimese assistendi Emil Konradi poolt üles seatud järgmiselt:

1. Teha kindlaks liikmete karjades iga üksiku lehma piimatoodang ja selle rasvasus ja pidada selle kohta arveid.

2. Teha kindlaks ja pidada arveid kulutatud söödate kohta.

3. Jälgida nende materjalide põhjal üksikloomade erinevusi ja teha vahet heade ja halbade vahel.

4. Eraldada halbu nende andmete alusel.

5. Arendada häid, valides neist suguloomi.

Peale nende põhiülesannete on kontrollassistendil veel rida nõuandelisi ülesandeid karja hoolde, söötmise, söödakasvatuse ja teistel aladel, et pakkuda karjapidajale veel suuremat kaasaabi karjapidamise parandamisel. Kõigi nende ülesannete korraldikuks täitmiseks, mis peenenevad käsikäes karjade paremale tasemele jõudmisega, on meil tarvis korralikult ettevalmistada kontrollassistente. Teisalt on kontrollassistente tarvis senisest suuremal arvul, koos ühingu arvu suurenemisega.

Kontrollühingute asutamise algaastail oli tööjõududest suur puudus. Kuna

Kuremaa Karjakasvatuskooli juures kontrollassistente eriklass, mis kujunes hiljem välja kontrollassistendite-kooliks, milleks ta muudeti 8. aprillil 1932. a. Teine kontrollassistenditekool asutati 1926. a. Kuusikule. Need koolid on nüüd kujunenud kindlatüübilisteks erikoolideks kontrollassistente ettevalmistamiseks.

Kooli I klassi võetakse vastu mees- ja naisõpilasi, kes omavad algkooli hariduse, on vähemalt 17 a. vanad ja töötanud vähemalt ühe aasta talus põllu- ja karjamajapidamises. Kooli II klassi võetakse vastu karjatalitajatekooli ja 2 a. põllunduskooli lõpetajaid, kes vähemalt 18 a. vanad.

Teoreetiline talvesemester I klassis kestab ühes vastava õppe- ja tööpraktikaga vähemalt 25 õppenädalat. Praktiline suvesemester vältab 15. maist — 15. oktoobrini, mil õpilased viibivad suvepraktikal kooli õppetalus ja harjutustalundeis, kus nad töötavad kõigis majapidamisharudes. Kokku on õppeaasta jooksul õpilased rakendatud õppe- ja harjutustöödele vähemalt 42 õppenädalaks. Need I klassi lõpetajad, kes ei soovi jätkata õppimist II klassis, saavad õiguse karjatalitajana töötamiseks.

Koolipere 1938./39. õppeaastal. Õpil. E. Tõnurist, V. Riit, õpet. P. Lambing, I. Saue, M. Hein, soo, koolijuh. A. Vask, õpet. A. Adojaan, E. Rootamm, A. Anupõld, õpil. A. Pahlk, Sirel.

Kooli II klassi talvesemester kestab samuti 25 õppenädalat. Praktilise suvesemestri asemel asuvad II klassi lõpetajad ühe kuni kolmekuusele kontroll-assistendi ametipraktikale kontrollühinguisse.

Talvesemestril õpetatakse koolis järgmisi õppeaineid: kontrollasjandus, veisekasvatuse-piimandus, seakasvatuse, kanakasvatuse, hobusekasvatuse, lambakasvatuse, koduloomade tervishoid ja arstimine, loomasöödakasvatuse, aianäris ja koduümbruse kaunistamine, kodumajandus ja tehnilised tööd ja koristusõpetus ühes taluraamatupidamisega. Selle aineterühmaga pakutakse eeskätt vajalisi kutselisi teadmisi ja harjutatakse kooli majapidamises oskusi rakendama tegelikku tööd. Teise ainete rühma moodustavad: kasvatusõpetus, ühiskonnateadus ja ühistegevus ühes kõneoskusega ja kodumaa ajaloo, riigikaitseõpetus ja kasvatus ning laulmine. Nende käsitlusel taotletakse isiku kasvatust ja maailmavaate kujundamist, et valmistada noori ette riigikodanikeks, kasulikeks ühiskonna liikmeiks ja ühistegelasteks. Kasvatust korraldatakse ka kooli kodukorraga ja õpilaskonna isetegevuse arendamisega.

Kooli II klassi teoreetilise kursuse lõpetajaile peetakse lõpueksam järg-

mistes ainetes: veisekasvatuse, loomasöödakasvatuse, koduloomade tervishoid ja karjalauda tegelikud tööd. Teoreetilise kursuse edukalt lõpetajad saavad ajutise lõputunnistuse ja neid võetakse kontrollassistendite ametipraktika lõpetamise järele kontrollassistendi kutseeksami. Eksami õiendajaile antakse vastav tunnistus, mis on ühtlasi ka kooli lõputunnistuseks.

Kontrollassistendi kutseomanik, kes töötanud vähemalt 3 a., võib õiendada vanema kontrollassistendi kutseeksami. Eksami toimub detsembri kuul kooli juures. Eksami lubamisel küsib kool Kontrollühingute Liidust seisukoha kutsetaotleja tegevuse kohta. Eksami õiendajale antakse vanema kontrollassistendi kutsetunnistus.

Kuna nõue kontrollassistendite järele järjest suurenes, avati Kuremaa kooli juurde 1937. a. sügisel II paralleelklass. 1938. a. laiendas Haridusministeerium veelgi ettevalmistust ja avas Kuremaale veel I paralleelklassi. Seega töötab Kuremaa Kontrollassistendite kool nelja klassikomplektiga. Kuusikul avati 1938. a. sügisel juurde üks II paralleelklass. Möödunud aastal andsid mõlemad koolid kokku 86 lõpetajat.

ROBERT UPSER.

Kontrollassistent karja aretuse tööl.

Agr. N. M a s s o, Eesti Hollandi-Friisi Karja Kasvatajate Seltsi sekr.

Väikerahva tugevus ja püsivus seisab isikute tugevuses. Kõik selle, mis suurrahvas võidab oma rahvahulkade korraldamisega, juhtimisega ja distsipliiniga, peame meie tasa tegema teadliku sihikindla ja loova tööga. Meil peab iga kodanik leidma tööala, kus ta suudab rahvale, ühiskonnale ja lõpuks ka endale anda kõige rohkem, töötada edukamalt, kõige suuremate tagajärgedega.

Paljud meie tööaladest on veel osaliselt või puudulikult korraldatud. Paljudel tööaladel puuduvad otstarbekohased tööriistad ja masinad ning muud tootmisvahendid. Samuti puudub töotajail endil vajalik ajakohane kutseharidus. Eriti tuleb seda rõhutada meie rahva laialdasema ja kõige tähtsama tegevus- ning tootmisala — põllumajanduse ja karjakasvatuse — suhtes.

Kontrollassistent kontrollühingus tööl olles registreerib arveraamatuisse kõike karja kohta käivaid andmeid. Selleks on vajaline omada kutsetöö tundmist, korda ja kohusetunnet. Kuid üksi arvude kirjutamises pole mingit loomingu, paremal juhul saavad need loomisele mõjutada karjaomanikke või teisi kutseala huvilisi tegelasi. Kuid ka kontrollassistent ise peab olema loov isik, ainult siis ta suudab oma ülesandeid kutsealal väikerahva liikmena

täiel määral täita ning oma kutsetöö ka enesele huvitavaks ja seesmiselt rahuldavaks muuta. Kontrollarvud peavad muutuma kontrollassistendi kaudu elavaiks, kõigile arusaadavaiks, rakenduvaks. Seda suudab kontrollassistent oma isiksuse kaudu.

Meie oludes on kontrollassistent veel väga suurel määral kohapeal ka kutsehariduse ja -oskuse levitajaks, põllumajandusliku kultuuri ja eeskätt karja vaimu levitajaks, ideede edasi kandjaks ning nõuandjaks majapidamisis. See olukord võimaldab tugevamatel isiksustel oma tööringil ja kutsealal suurt edu saavutada. Eriti karja tõuaretusliku tegevuse juures on kontrollassistentil omas kontrollringis suur mõju. Püüdlik, teadlik, liikuv ja tunnustustvõitev isik suudab siin väga palju saavutada. Mõnigi kontrollassistent on päris keskpärasest või isegi nõrgas ümbruses rea aastate töötulemusena organiseerinud oma kontrollringi kuuluvad majapidamised eeskujulikeks ja kultuurseteks karjataludeks ning nigela värvitu ja vormitu karjamassi asemel kasvab ja areneb ühtlaselt mustvalge või punane kultuurne tõukari. Üksikute kontrolltalude eeskujuga aga levib kiiresti ka ümbruskonda ning avaldub varsti suuremas ulatuses. Paljud meie praegused paremad karja- ja tõuaretusrajoonid on oma väljapaistvuse saavutanud lühikese aja jooksul ning väga tihti on sääl asja algatajaks ning õhutajaks olnud mõni üksik kontrollassistent.

Eesti kontrollassistentkond on oma 30 aasta kestvusel oma kutsealale ja ka väljaspoole annud rohkesti väljapaistvaid isikuid, kes kodumaa karjakasvatuse ja põllumajanduse arengusse on endast sügavad jäljed maha jätnud. Kes on oma tugeva isiksusega, andekusega ja töökusega meie maaelu ja maaühiskonna arengut aastakümnete võrra edasi viinud. Selles esineb suur ja väärtuslik looming.

Kõik meie ei saa tippudele jõuda, kõik meie ei suuda üldist tunnustust ja tähelepanu võita. Hulgana ühiste sihtide poole püüdes saavutame aga ka

väikesi tulemusi kokku liites palju. Igaüks meist suudab hea tahtmise juures omal kutsealal midagi püsivamat luua, vähemalt ühelegi karjale kindla aretusliku aluse panna ja suuna anda. Koos aga viime Eesti karjapidamise ajakoha-

sele kõrgusele, loome Eestile uue kultuurse karjamajanduse. Nii kindlustame oma kutsetöö kaudu ka kõige paremini oma riigi ja rahva tulevikku.

Nikolai Masso.

Õpilasühing „Side“ juhatus ja allorganid. Laekur P. Lambing, varahoidja M. Heinsoo, esimees A. Vask, kirjat. ja maanoorte ringi vanem A. Adojaan, abilaekur õpilasvan. E. Tõnurist. Teine rida: Ia kl. van. A. Pahk, abiesimees L. Koov. Ajakirja toimk. A. Kullerkupp. Maanoorteringi kirjat. A. Rei, IIa kl. van. V. Riit, Ajak. toim. L. Kirss, maan. ringi kirjat. V. Kõrda, Ib kl. van. Sirel. Maanoorteringi esimees A. Heinla, abilaekur J. Reiman.

Koolivennale

Me südametuksete ühine sööst
 on pandiks me sõprusele.
 Ehk siiski sest kõrvu teht koolitööst
 kord tõuseb ka tulevik hele!
 Me südametuige ja pulsilööök
 on ühises ootuses tuigand.
 Ning lahutand pole meid ükski nõök,
 taas sõber on sõpra huigand.
 Koos veetnud me päevi nii halbu kui
 häid,
 koos oodanud klassitöö vihku.
 Koos eksami ootel me vaevanud päid
 ja oodand mis langeb me pihku!
 Kas lõputunnistus lahutusteeks,
 kas valgus me vahel siis mustub?
 Ei: sõprus jääb eluski sõpruseks
 ja mälestus koolist ei kustu!

Edgar Tõnurist.

Kes see küll on?

Ligadi-logadi veerevad aeglaselt mööda külated vankrirattad. Vajuvad porri, ronivad välja, et taas sukelduda uude mülkasse. Udustab vihma ning jääne niiskus läbibastab luid ja üdi. Vankrisolejad seda kõike ei näi märkavatki, vaid seljaga mugavasti toetu-

Agr. A. Tüür, kooli vilistlane, karja-kontrollkonsulent.

des suurele sinihallile kastile, on sattunud elavasse, pool vaidlustaolisse jutuhoogu, unustades nii hästi halva ilma kui ka tee.

Peagi pöörduvad sõitjad kõrvalteele. Veel natukene maad ja: „Tere, tere! Oh, me ootasime teid juba eila!” Vankrist haaratakse kast, kobib maha ka tulijaist noorem ja ta on jälle ühes oma järjekordses kodus.

Hoogsas vestluses päritakse naabreist ühte kui teist, kuid vastaja on imelikul kombel unustanud peaaegu kõik, kuigi sealt tuli just äsja. Nii möödub videvikutund ja talu naispere hakkab korraga toppima kasukaid, et rutata... Nende kannul truult uustulnuk — üll valge kittel, kastikene ühes ja päsmer teises käes.

Hiljem jälle toas, kus jutuvada ei näigi lõppeda tahtvat, ennekuigi korraga: „Ah, sa taevas, kell juba üks! Vaja magama minna!”

Möödub kolm-neli tundi ja juba jälle on kõik jalul ning ühes teistega ka külaline. Hommiku jahedusest tekitatud külmavärinad kehas ja unevaev silmist kaovad peagi hommikuste askelduste virr-varri ja valgenev hommik leiab eest samasuguse elurõõmsa ning tööhoogsa ränduri, nagu ta leidis tema eila, üleela ja varemgi veel.

Möödub päev. Arved, proovid ja palju, palju juttu. Ootab küüdimees, vankrile asetatakse sinihall kast ja: „Nägemiseni! Kunas te jälle meile tulete?”

Ligadi-logadi veerevad aeglaselt mööda külated vankrirattad...

Tõesti! Kes see küll on?

A. T.

Õpilased piima rasvaprotsenti määramas.

Õdang oll' ja süttü tähti,
kui mo naabri tallo kästi
posti perrä läbi üü.

Keväjäne kerge kahu
saa es sulgu ajasuud
ega keeldä urbō aamast
perve päälset sarapuud.

Külan tuld es läidä keski —
oll' nii Maarjapäävä aig,
Mäe pääl vana tuuleveski
uudserüäst nägi und.

Lätsi üle tutva raja,
kadajatse karjamaa.
Mitu kõrd ma säält küll käünü,
mitu kõrd viil kävvü saa?

Kes sääl kõrra kütüst tegi.
kütüst tegi — leppi ragi,
üles kündse söödümaa:
kodos tal nüüd Ristimägi.

Mõts oll' täüs ku' tasast juttu, —
aasta lännu imeruttu,
pisaraid neil pallo peon.
Mis neist pisaraist küll tetäs
kohes' neid ka kirja pandas,
kas kõrd täüs saa neide mõõt?

Üü oll ümbre tsööri tumm
üle veski — üle maja.
Üle urvan lepäpuu
taiva tähist valge kruun.

Linda Kirss.

Tõtt ja nalja

Kontrollassistent oma alalise rahva seas liikumise ja rahvaga läbikäimise tõttu võiks minu arvates nii mõndagi kaasa aidata seltskondlikus elus. Tema võiks käsitada mitmeid väga aktuaalseid küsimusi, mis meil nii tähele panemata on jäänud. Küllalt on meil räägitud ja tehtud põllumajanduse, karjamajanduse ja teiste küsimuste alal. Kuid on jätetud kahe-silma vahele palju pisi-asju, mis teinekord võivad väga tähtsad olla. Ja nendeks just oleks assistent väga kohane.

Näiteks: portfelli kandmine, käsitamine ja hoid. Need on ka osalt kultuursed küsimused ja just meie maarahval, võib olla, alles uudsed. Assistent, kui alaline portfelli kasutaja, võiks küll neid küsimusi rahvale

selgitada. Suusõnalise selgituse juurde on tarvis teha ka kohapäälset demonstratsiooni, millel arvatavasti kõige parem mõju. Küla-des on soovitav kutsuda ellu ka portfelli-kandjate ühinguid, seltse, klubisid jne.

Peale selle puuduvad lipsukandjate seltsid ja ühingud veel täiesti. Sellel alal peaks assistendil, kui alalisel lipsukandjal ja praktilisi kogemusi omaval isikul, väga häid võimalusi olema palju ära teha. Neis seltsides oleks esimehe, või äärmisel juhul kirjatoi-metaja koht kindel — noh, see on ju ka midagi. Seal avaneks tal võimalusi esineda referaatidega korraliku lipsusõlme tegemise, hoiu, käsitamise, kasutamise jne. üle. Selgituse kõrval on jälle väga kohane rahvale

kohe tähtsamad võtted ära näidata. Siis võime kindlad olla, et kaovad küladest need nähted, kus lipsud on poistel sorakil kõhu pääl, nagu pikad kirjud elukad. Sellega hoiame ära kultuuriga kaasas käivate esemete valesti kasutamise.

Meie külad, eriti sügiseti-kevadeti, kannatavad uputava pori all. Kuid meil on olemas kodumaal kummitööstusi ja kavatsetakse veelgi laiendada seda tööstusharu. Kuid miks ei kanta meil kummissäärikuid, mis sellel ajal oleksid väga praktilised? Siin tuleks assistendil küll luua mõnesuguseid organisatsioone, et oleks rahval võimalusi saada odavamalt vastavaid jalanõusid. Võibolla on nende kõrge hind süüdi nende väheses tarvitamises. Tuleks luua kummissaabaste ostu- ja tarvitajateühinguid. Nii oleks võimalusi neid tellida suuremal hulgal. Fakt on ju see, et vaguniviisi saab kaupa alati

odavamalt kui kg viisi ostes. Sellega saaksime muuta külaelu mugavamaks ja ära hoida maainimeste suurt linnadesse valgumist. Ka poleks sugugi ülearune luua mõni kalifee ehk kottpüksi kandjate seltsikene. Need on osutunud maal nii väga kohaseks. Nende seltsidega saaksime hõlpsasti läbi viia külapükste standardiseerimist. Ühtlane välimus maameeste ridades annaks väga ilusa ja meeldiva mulje. Sellega oleks võimalusi kaotada igasuguseid korts-, kiider-, kolmveerand- ja poolesvardas pükste kandmist — kaoksid ka tohutusuured ja ripakil pükste tagumised pooled.

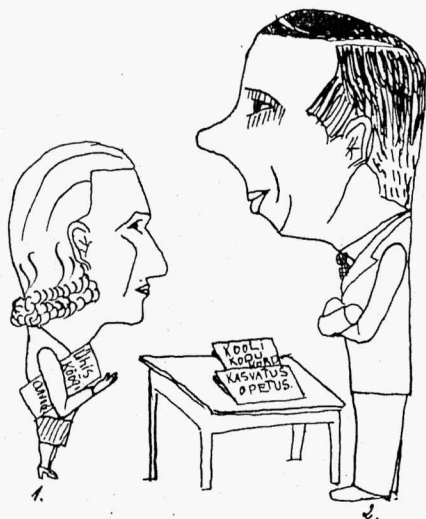
Sellega oleks assistendil seltskonnatöös nii väga palju ja mitmesugust ära teha. Neid küsimusi on veel palju ja palju. Loodan, et tulevased assistendid seda põhjalikult kaalumisele võtavad ja midagi püüavad saavutada. Futtermeister.

Õpilane Antonius Vilepilli juhtumisi.

Kõigepealt lubatagu tähendada, et mainitud muljed ja tähelepanekud ei ole ega tahagi olla tõsist ega haledat-armast laadi, vaid siin on minu isiklikud läbielamused, mis vist, olenedes minu individuaalsetest omadustest, kunagi ei ole päris normaalsed.

Esimene käik seakasvatuse katsejaama!

On meil siin niisugune imelik jaam ehk vaksal kus puha sead ja inimesed segi. Ikka katsetavad, teevad igasugu eksperimente ja analüüse.

Pr. Heinsoo ja hr. Vask.

Oli ilus pühapäevane kliimastik ehk ilm ja kohe kena oli olla. Võtsingi siis ette ja kohe ekskursioonima sinna salapärasuste poole! Sattusin kohe ühe kena mehega kokku. Oli teisel vana kaitseliidu müts üle päa ja ikka kärvesti jookseb mööda majaesist. Sain teisega nüüd pikapeale jutule ja see mees — vabandage — see härra alustas järgmisesisulist loengut.

„Et saavutada meie seakasvatuses suuremat efekti, tuleb astuda kohe katsejaamaga kontakti. Kes võimaldab kasvatada paremat produkti, mida parem Inglismaale eksporti ja sealt vastu igasugu kribu-krabu importi!

Katsejaama notsudel on pekil parem kvaliteet, mis tuleb sellest, et neil on suurem kapatsiteet. Siin igasugu eksperimente saab tehtud, et paremaid sakusmente oleks inglismannile anda!

Ja katsetest selgund on hämmastav tõik, et notsudele pole tarviski muud kui kaks korda, kaks korda, kaks korda kaks ja see ongi kõik. See asi on lihtne kui lihtsam, meil pole siin midagi kuntsi!”

Tola nagu ma olen, julgesin siiski küsida, et millest see on tingitud, on ju jahu, kartul, lõss samad mis mujalgi.

Kuid rumalasti küsisin, vastuseks sadas mulle niipalju tarkust, et minu tark pää isegi nüüd ei suuda aru saada kõigist neist nimedest. Too isand seletas nimelt:

Õpetajad Pastarus, Raudsepp, Adojaan, Lambing, Rootamm, Voltri.

A. Kullerkupp

„Et saavutada seda imet, mis sündinud siin, tuleb läbi teha mitmed ja mitmed protseduurid. Aretada, armastada, kasvatada, ristsugutada, biologiseerida, refereerida, premanenteerida, katalogiseerida, analüüsida, esineda raadios, resoneerida, ideoliseerida, lõigata, sugereerida, kastreerida, balsameerida, uuendada, unistada, askeldada ja ime-tada, võõrutada, kõõrutada, konfronteerida, finantseerida, annuleerida, elektrilüüeerida, komponeerida, emaskuleerida, autosugesti heterodüna sulfiidioksalidiamidokalkuleerida ja sup — — hei — kuulge noormees, miks te sandinui ära jooksete — hei!

Mina aga lisan gaasi, ei suutnud enam!

Üks tund veisekasvatust.

Õpetaja, lastes pilgu üle klassi käia, alustas: „Meie tänase tundühiku aluseks on veise, see on piimaproductseeriija konstruktiooni luuse aluse tundma õppimine.

Nagu te teate on veis — see tähendab loom, mis te ees seisab, üheks vajalikumaks objektiks selles suures harus, mida nimetatakse loomanduse ettevõtteks.

Tema see ongi, kellele visatakse põhud ette, ning sama organismus sest prahist otsib välja need söötühikud ja munavalged.

Ta sööb, närib, mälub, liigutab vatsa, teeb antiperistaltikat sooltes, nõretab igasugu fermente, ptüaliine, trüpsiine, erepsiine, pepsiine, sekretiine, ning pürokseliine, imendub läbi soolikate seinte, põletab, oksüdeerib ja

teeb palju muudki. Ning lõppsaadusena meie lõpsame puhast, valget piima. On sündinud ime! Ja et seda mõista, peamegi tundma õppima veise luuset alust.

Ainesse süvenemiseks palun teil lahkesti lugeda vastavad päätükid põllumehe käsiraamatust, ning end vastavalt vilutada nende osade tundmisel.

Siis riivas ta pilk mind, sest ma ei suutnud põrmugi leppida olukorraga, et mina pean vagusi istuma, kui tema muudkui räägib ja käib mööda klassi.

Meie armas lektor nagu oleks mõtete-lugeja! Ta noogutab mulle, ning küsib:

„Vabandan väga, aga palun, kuidas on Teie nimi?“

„Antonius Vilepill.“

„Niisiis, Antonius Vilepill, kas teie oleks nii lahke ja seletaks, mis moodustab veise luuse aluse?“

Vaatasin siis natuke aega ühe silmaga lakke ja siis põrutasin jämeda häälega:

„Kondid.“

„Just nii — aga palun, kas te seletaks pisut lähemalt, näiteks — kuidas on kinnitatud alumine lõualuu ülemise külge?“

„Traadiga.“

„Õpilane Antonius Vilepill, te olete tähelepanuväärt realist, aga ega te ometi arva, et elaval veisel on lõualuud traadiga kinnitatud.“

Vaatasin veidi aega õpetaja naeratavasse

näkku ega osanud ma siis midagi. Äkki otsustasin, et teen õige asja selgeks!

„Aga härra õpetaja, ega Teiegi tea, kuidas on need kondid kinnitatud, sest elaval veisel ei saa ju vaadata, ning kuis Teie sinna juure saate, et seda uurida, siis — on see lehm ammu surnud, ning surnud lehm on kõik kondid traatidega ja kruvidega kinni!“

Vist vastasin hästi, sest kohe oli taskust raamat väljas ja midagi kirjutab kohale, kus seisib nimi Antonius Vilepill.

Minu esimene samm kõnemehele.

Järgmine juhtumine või episoodika juhtus ühel kolmapäeval päeval. Kell sai kolm ja kohe üks kena tütarlaps võtab kella ja muudkui tilistab. Kus siis kogus rahvastikku ehk indiviidume terve saal täis.

Ma kartsin, et jään ilma toolita ja jooksin kohe sinna esimesse ritta ja jäin nii omaette horisontikat vaatama.

Olin nii süvenenud sesse melanhoolikasse, et pannud ei tähelegi, et eesotsas istun vaid mina üksinda. Teised olid toolid kõik kobarasse kokku vedanud ning istusid kaugel tagapool. Mõnel oli raamat põlvedel, teisel jälle suur superfossi kott, või tea mis riie põlvedel, ning ise nõelub kärmesti värvilise lõngaga.

Sain siis vähe ringi vaadata kui juba tagant tuleb poiss, jalas nihukesed imelikud pantuhvlid. Ronib teine kohe üles kateraliteedile ehk kõnepultikasse, ning põrutab kõva häälega. „Et avan järjekordse maanoorteringi töökoosoleku.“ Kus mul ka nüüd saigi selgeks, miks nad kõik nii kobaras koos istuvad, sedasi nad teevadki seda ringi.

Kuid juba jälle alustas too noorehärra: „Koosolekumi juhatajaks nimetan õpilase Aedroosiste ja protokollijaks need ja need.“ Kohe tagant tulevadki mitu inimest ja üks ronib selle avaja asemele üles, ning teised kaaks istutasid end laua taha, nagu mõned kohtukirjutajad või sekretärid.

Sedasi siis läks jah, et ikka tuli jälle uus indiviidum ehk üksikolevus sinna pultikasse ja pidas maailmama ränga miitungi maha, siis jälle kõik teised aplausiteerisid ehk teiste sõnadega käsi plaksutasid just nagu mõnes Jabaani tsäimajas. Kohe läks see asi üsna kenasti, ilus oli olla ja puha.

Kuni see juhatuse ehk direktorium teatas, et nüüd tulevad läbirääkimised. Ma kohe vaatama, kuidas, või kust need läbirääkimised tulevad.

Aga ei tulnud enam kedagi, vaid ikka mõni

sest ringist ajas käe pikale üles ja siis juhatuse pultikas noogutas pääga, ning ütles nagu oberkelner „et palun väga“.

Eks nad seal arutanud ja rääkinud läbi, ma ise mõtlesin kah, et kõnelge nüüd ilusti ära, et pärast ütlemist ei tule!

Aga läks siiski hirmsaks lärmiks. Ei kuulnud enam kedagi. Juhatuse kohe põrutas, et palun raha, või rahu, ning rahu oligi majas. Siis asus kohe konstranteerima ehk järeldama, et enam sõnavõttu ei tule ja: „nüüd algavad eksprontom kõned! Ja palun õpilast Antoonius Vilepilli lugemistuppa.“ Isand, kus oli alles prahmakas. Mõelge järele, nemad tahtsivad mind vist eksportida, ei tea kuhu. Hirmuhigi ees, vaatasin ringi, et nüüd on paras aeg jalga lasta, aga midagi, igal pool inimesed ees. Ega siis kedagi, säilitasin külma vere ja vaadates lootusrikkalt tulevikku, astusin lugemistuppa. Juba oligi seal üks pädagoog ja kohe hea meel tuli, et ega nad mind ikka kuhugi ära müü. Tema kohe minule, et vat Teie olete nüüd kontrollühingu esindaja ja lähete õnne soovima jäärajaama avamiskoosolekule. Seletasin küll, et väljas nagu külm ja lipsu pole kah ees, ega aidanud see midagi. Öeldi, et siinsamas tuleb maha pidada.

Oli nagu vähe kena minna kohe sinna rahva ette, aga noh, kõne pidasin ikka maha. Kuulsin kuidas juhatuse saalis ütles, et nüüd tuleb Antonius Vilepill tooma tervitusi jäärajaamale.

Mina kah lükkasin ukse lahti ja hirmus käteplagin võttis mind vastu.

Oli alles kena tunne. Nagu riigimees või muu tähtsam tegelane. Ja pidasin maha oma esimese kõne, just nagu meie kadunud praost.

Alustasin oma kõnet järgmiselt:

„Aulik ja väga kangesti austatud koosolekum! Meie oleme selsinastel päevadel tulnud sessesinastesse templisse — ...! Et avada — et üheskoos avada jah, et tõesti avada seda — (oh sa kurivaim, nimi läks meelest). Noh ütleme näiteks, et — vot jah, — — seda jäärajaama. Nii et võtame näituseks — — — järgmine hämmastav tõik — — — et neiu, noh äraseletatult oleksime — — niiteldad — näituseks — — jaama-ülemad!“

Siis (pikk paus). Meie saaksime aru — kui suurt osa lavastab siin jäärajam. — !

Aga on palju neid, kes ei saa aru sest ärääkimata suurest kasust.

Seepärast loodan — loodan, loodan seda

— — —, noh vot — — — loodan, et näituseks (Jumal, mida ma ometi pidin lootma). Ah soo. Loodan seda, et kõik jaamaülemad asutaksid avatud jäärade, ei, vabandage, avatud jäärajaama liikmeteks!" Vaatasin ringi, ei osanud enam midagi ja kole soe oli ka. Astusin alla sest puldist, kuid poolel

teel tuli meelde, et pidin ju tervitama. Jooksin tagasi, ning pöurutasin:

„Tervitan, tervitan, ärarääkimata palju, tervitan...“ Edasi enam ei saanud. Hiigla kiiduavaldused katkestasid mu haruldase kõne.

Edgar Tõnurist.

Tähtsamaid mõne sõnaga.

Kool on asutus kuhu on kuhjunud väga mitmekülgseid inimesi. Siin on tegelasi, üks kangelasem kui teine, aga igaüks on omaette indiviid ja vajab ka vastavat iseloomustust. Algan tähtsamaist, esimesena kooli õpilaskonna vanemast:

Tõnurist:

Ränk kõnemees, ainult avalikkuse ees puldis, muidu sõnakehv, tõsine israeli mees. Kuigi eesti nimega, siiski vist siniverelane, nii välisuselt, kui ka maailmavaatelt. Erihuvina kange filosoof, samuti kunstnik Jumala armust. Tunneb hästi maalritööd ja värvitehnikat. Haruldastelt musikaalne, kooris laulab seitsmendat bassi. Väga suur tundeinimene ja kunsti ning kõrgemate atmosfääride otsija. Armastab hästi viigitud pükse ning ristlipsu. Vastandina oma maailmavaatele, tunneb õrna sümpaatiat punase värvi vastu. Vabal ajal jalutab, tehes suurimaid ringe, kuid oskab siiski jälle kooli juurde tagasi tulla. Üldse võib öelda: omab väga hääd

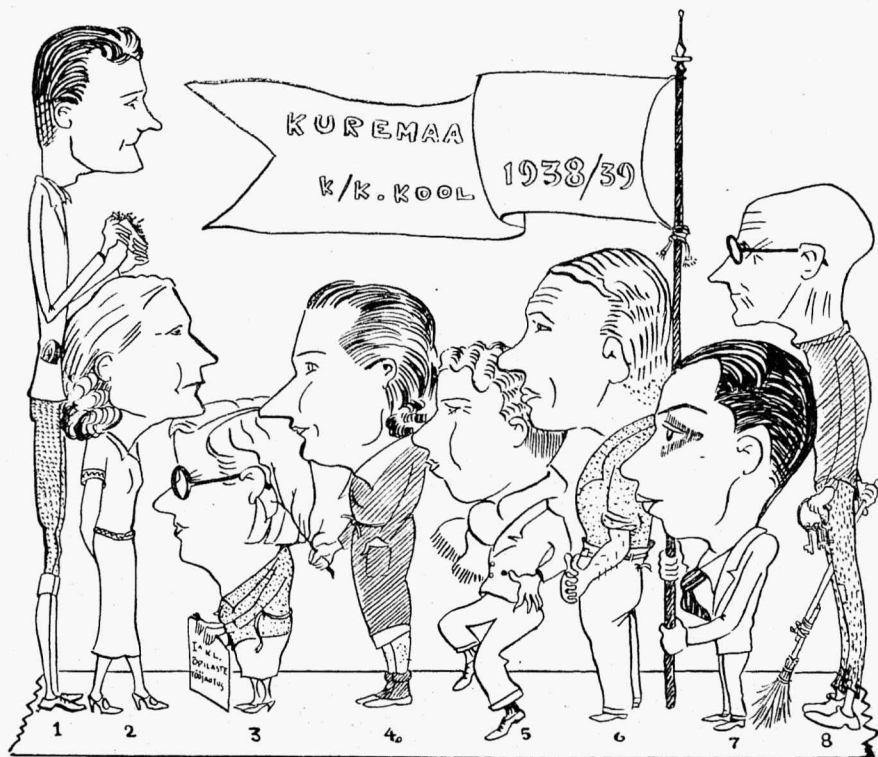
orienteerumisvõimet, nii vabas looduses, kui ka vaimsel tööpõllul. Pääle myu veel ladina-keele „professor“ ja esimest armastajat mängija, muidugi laval.

Riit: II-se a klassi vanem.

Väga hoolas ema oma lastele. Naissoo esindajana suurem kõneleja, ning naisõiguslane. Koosolekutel armastab vaidluste kasulikkust sporti, otsides tõeteri ka säält, kuhu pole neid pandud. Erihuvina näib olevat päevakorral veimevaka täiendamine, tehes hoolega käsitööd. Väga kena tütarlaps ja võib arvata, et saab kange assistent, kui aga see veimevakk ei hakka liigselt suureks paisuma. Erinevusena käekiri armastab vasakule poole vajuda.

Sirel: I-se b klassi vanem.

On üldiselt sirel, kes öitsemata. Nii, et oma noorusel ootab teda uue määruse järgi 18 kuud sundaega sõjaväes. Väga hoolas oma kaastõelaste huvide ja mõtete kaitsja, küll ainult siis, kui teised talle kogu aeg rusikatega selga taovad. Välisuselt kuulub prillikandjate eestlaste

Õpilased Koov, Kiisa, Pahk, Riit, Kangro, Reiman, Tõnurist ja kooliteenija Kull.

hulka. Rahvuselt tartlane. Erihuviks vaikne vilistamine ja suvekingade kandmine näärikuul.

P a h k: I-se a klassi vanem.

Käitub kõikjal vastavalt oma tiitlile soliid-selt ja intelligentselt. Täitnud ka südikalt kõstri kohustusi esinaspäeva hommikutel. Klassi üritusis ultraaktiivne, ning oma musterkäekirja tõttu klassi kirjatoimetaja. Alati abivalmis ja heasüdamlik. Vaidlusist, aga eriti mis puutub naisõiguste kaitsmisse (ühiskonnaõpetuse tunnis), võtab aktiivselt osa ja lõpptulemus on osutunud — tänu talle — naiste kasuks. Klassivanana on tihti sunnitud kalliste kaasvõitlejate tungival pealekäimisel, enne mõne kriitilise tunni algust kätt tõstma ja ütleva: „Vabandage, meie ei saanud... jne.“

H e i n l a: Maanoorte ringi esimees.

Kooli suurim koomik ja humorist, tuues juba oma ilumisega naerupuhanguid esile. Tunnumärgina kannab haruldasi golfe ning ehtsaid indiaanlase mokašiiine, ülespööratud ninadega. Võrratu foxi tantsija. On omaks võtnud lause, et Jumal armastab viimaseid, istudes tagumistes ridades. Erihuvina väkelooma kasvatus. Näitekirjanik sõna tõsisel mõttes. Seni avaldatud lavatükkidest võiks mainida „Marsi mõjust muskulatuurile“, tragöödia 5 vaatuses. Siis „Assistent tuleb tallu“, komöödia 6 pildis ja „Verine varvas kartuli vao vahel“, komöödi-jant 2,5 vaatuses. Samuti edu saavutanud karakternäitlejana (poolakast sulasena). Üldse väga kena mees ja võib auga kanda tiitlit: Arved Heinla stud. contr. assist. vet. vel.

U p s e r:

Õpilaste keskel hüütud Robiks. Ideeline maanoor ja sportlane — teisesõnaga elav spordileksikon. Kellegil ei tarvitse sporditeateid kunagi ajalehest lugeda, neid teab Robi alati peast. Üritab rekorde igalt alalt. — tema nimel on rekord kõvasti rääkimises. Kindlasti ei tea kas Eesti või Euroopa — kuid igatahes kooli rekord on küll ilma võistluseta tunnustatud.

L a a s:

Omavahel lihtsalt öeldud Hugo. Välimuselt kui ka tegudest kartlik „Kasanova“. Andekas vaimuinimene. Tunneb põhjalikult testide tegemist ilma „spikerita“, küll viie kui ka ühe peale. Vihkab moraalivastast elu ja tolm. Täidab täpsusega oma kohused. Südamest väga hää inimene. Kavatab tulevikus õnnelikku abielu tigea teisepoollega. Ei kannu kunagi viigita pükse. Vahest küll vast karjalaudas, kuid sedagi harva. Ühesõnaga, väga kena, südamlik, neitsilik noorhärä.

R e i m a n n:

Lühike, sportlase kehaehitusega klassivend. Jookseb murdmaad, tõstab pommi ja ütleb: „Tütarlapsed palliplatsile ei kõlba, jäävad jalgu.“ Omab suurt headmeelt, kui temaga kõneldes „härä“ ette ja taha öeldakse.

K a n g r o, R i c h a r d:

On seisnud kaua kodus ja vanaks saades taotleb ilusaid ideale saavutada. Rehkendab mitu %-ti eluideaalidest peaks elus täituma. Ainsam poiss kes armastab luulet nii deklameerida, et sellel ka elu sees oleks — ja selleks tuleb paatosega öelda.

P ä r k J o h.:

Mehe eas õpilane. Kunagi ei saa aru, miks talle testis mõni viga on ja arvab, et numbreid

oleks ikka rohkem võinud olla tema testi eest. Murrab pead karjakontrolliga ja lubab enne igat testi 100% vastata.

K i v i l o o:

Ehk lihtsalt mister Kiviloo, kodusel keeles „Tsempion“. Tantsib hästi foxi, kuid ei ütle ka kunagi tangot ära. Olgugi, et kuulub välimikult väikeste meeste hulka, kuid keha konstitutsioon ei jäta midagi soovida. Kuulub tõstjate hulka, ehk lihtsamalt öeldes, et tõstab kahepuudast kaalupommi kahe käega kõrge-male oma peast. Räägitakse, et olevat teinud seda ka ühe käega, võibolla, näinud ei ole. Talvel armastab libedat jääd ja kõrkjastes järvekaldaid — tunneb sääli ennast väga kodusena.

M ü r k:

Tegelikult polegi nii mürk mees kui nimi näitab. Nõrkuseks muusika. Tunneb natuke ka klaverit, eriti just noaotsaga lukust lahti tegemist, juhul, kui võti ära kadunud. Viulilist võib ka siis parimad helid välja kui kolm keelt puudub ja hiired kauasest seisemisest pesa sisse teinud, muidugi mõita viulile. Ise te ühel kohal kaua seista ei saa.

K o o v:

„Ei tede poisid mede poiste vastu ei sua“... arvab ta ja sama arvamine on terves klassis üksmeelselt läbi löönud. Tõsise ellusuhtumise-ga poisterahvas, kaugel romantikast ning noorte „tuulepeasusest“, kuid kui välja ühiste huvide eest välja astuda, siis on ta ikka esimene. Omab kõigutamatu karakteri. „Kamba mees igat kanti“, arvavad teised.

H a l l i k:

Klassi kaaluvam indiviid ning kandvam jõud (laudas tõstab üksinda kookuskoogi kotte). Omab „ekstravagantse“ kalduvuse pidada nii tungiuid süda-ööl, vaatamata sellele, et teda keegi ei kuula. Muidu hää südamega ja mõis-tab hästi ka kõige „võimatumaid tüüpe“. Vihkab ilmas üle kõige lutikaid, millede hävitamist propageerib teoreetiliselt ja praktiliselt. Tuleviku ideaal — saledus.

S a a r M a i m u:

Tõstab klassis innukalt häält, kui on juttu klassitööde edasilükkamisest. Meeldivaimaks tunniks vahetund. Valmistanud kaaslasile kole-daid piinu, tuues kuuldavasti mumpsi Kuremaale, mille all muidugi kannatas „sangarlikult“ esimesena. Tulevikus: — ei, sellest vaikib ajalugu.

L e m m a t s:

On naissoo Alma nimeliste esitaja ja kooli suurim pillimees. Juhul kui klaverituuril jämedamatest häälest puudus tuleb, liigutab vabal sõrmi ja laulab noid toone puhta bassi häälega. Üldse on inimene, kes omab suuremas kvantumis temperament.

K i n k s:

On tütarlaps, kes võib öelda, et: „siin maailmal pole midagi, mis mind ei huvita.“

K u l l e r k u p p:

On tütarlaps, kes näeb igalpool väga selgelt musti ja kõveraid jooni. Kõige paremini küll vast neid just teiste nägudelt. Kuid väält oskab neid nii osavalt paberile jäljendada, et tekki-vad karikatuurid. Suuremalt jaolt ka nii, milledelt võib nende omanikke ära tunda.

Arved Heinla ja Co.

Kroonikat

Jatkuks eelmise numbriga kroonikale jälgime edasi koolielu tähtsamaid sündmusi.

1936—37. õppeaasta Kuremaa Kontrollassistentside koolis.

Õppetöö algas I klassis normaalselt I. X 36. ja II klassis I. XI 36. Õpetajate koosseisus toimus muudatus: õp. agr. Karl Erma asemele, kes siirdus tagasi Kuusikule, õpetajaks tuli agr. Paul Lambing. 19. XII 36. korraldati jõuluõhtu näidendiga „Kassinurme kodusõda“, kavas oli veel segakoori laule, keelpillide orkestri palasi, rahvatantse, võimlemist, „neegritants“ ja peoveste. Karskuskäpale puhul peeti koosolek. 24. II 37. peeti Vabariigi aastapäeva aktus koos Kuremaa Laulu-Mänguseltsiga, peale kõnede esitati õpilaste poolt laule, deklamatsioone. Asutatud õpilaste keelpillide orkester tegutseb energiliselt esinedes alati koolipidudel ja ka väljaspool. Maanoortering korraldas 23. kõne- ja vaidluskoosolekut, kus kanti ette 67 referaati, toimetas seinajaalehte. I klass lõpetas õppetöö 28. aprillil 1937. a. Kooli poolt annetatud raamatuid 1) parimale lüpsjale (E. Aalde'le) 2) parimale veiste-puhastajale (E. Siibek'ile) ja 3) parimale kõnneleajale (L. Õunapuu'le) j. t. V — 3. VI 37. sõitsid koolilõpetajad ekskursioonile Kesk-Lääne- ja Põhja-Eesti. O/ü. „Side“ kooperatiiv andis õppeaasta jooksul puhaskasu kr. 70.—, läbimüügi olles kr. 700.—

Kooli külastasid Hamini haridusnõunik dr. E. Terasmäe, kontrollühingute Liidu sekr. agr. A. Ruderström. Suvel käis Kuremaal peaminister Kaarel Eenpalu.

1. IX 37. lahkub õpetajate perest mag. J. Oosep Nõu, kes määrati Polli põllutöö- ja aiamajanduskooli juhataja kohale.

1937. a. lõpetasid Kuremaa Kontrollassistentside kooli.

1. Aaman, Lisette	16. Lind, Helmi
2. Bergmann, August	17. Maasikamäe, Liidia
3. Braust, Karl	18. Nõmme, Leida
4. Eiar, Matilde	19. Palmroos, Laine
5. Erlach, Liidia	20. Pere, Meeta
6. Haas, Johan	21. Päll, Linda
7. Haller, Alfred	22. Reimann, Marta
8. Holland, Ferra	23. Schmidt, Salme
9. Ilves, Evi	24. Sagar, Alide
10. Kalgan, Lydia	25. Sei, Alide
11. Kaljuste, Maie	26. Speek, Hilda
12. Kirs, Leida	27. Summer, Lydia
13. Kont, Elise	28. Tälli, Viktor
14. Kukk, Hilda	29. Urbas, Evald
15. Laredei, Valentin	30. Velling, Adele
	31. Viin, Leo

1937. a. lend on arvult 16-nes.

1937—38. a. õppeaastal töötab kool kahe II klassiga, sellega ühenduses kinnitati uuteks õppejõududeks agr. Evald Raudsepp ja J. Nõu asemele agr. Gustav Vähi. 6. XII 37. toimus kooli kontrollassistentside kiirkursus, milline kontr.-ass. puudusel osutus hädatarvilikuks. 21. XII 37. peeti õpilaskonna pidu jõulupuuga ja vastastikuste kingitustega, näidendiks oli „Maarahva lunastamine“. 2. II 38. korraldati ühine koosviibimine kõnedega karskuskäpale tähistamiseks. 23. II 38. pühitseti Vabariigi 20.-dat

aastapäeva, aktuskõnega esines koolijuh. A. Vask, järgnesid ettekanded. 28. II 38. lõppes kiirkursus, mille lõpetasid 14 õpilast. Neile anti lõputunnistused samal päeval peetud pidulikul lõpuaktusel. 19. III 38. õpilaste meelelahutuse õhtul korraldati „karjakohus“. 25. IV 38. oli aktus Vabariigi Presidendi valimise puhul. 3. V 38. toimus kooli ümbruse korraldamise ja kooliaia istutamise päev. 8. V 38. korraldati kooli ja teiste kohalikkude orgide poolt emadepäeva aktus. 8. V 38. oli õpilaskonna kevadpidu, näidendiga „Raudvere uus peremees“ j. m. 11. V 38. lõppes I klassis koolitöö ja õpilased siirdusid suvepraktikale.

Kooli külastasid põllutööminister A. Tupits, Pm. Osak. dir. K. Liidak, riigimõisade Ülemvalitseja K. Roosileht ja agr. A. Ruderström.

2—3. VII 38. Põllundus ja maakodunduskoolide õpetajate päeval Vigalas toimuvatel koolide vahelisel võistluses esinesid Kuremaa õpilased järgmiselt: M. Allika — I auhind lüpsis, E. Kurrik — III auhind lüpsis, V. Riit — II auhind kõnelemises ja V. Kauber — III auhind kõnelemises.

3. VII 38. peeti Jõgeva Maanoorte Ühenduse korraldusel Kuremaal Jõgeva maanoorte suvepäeva. Võistlustest võtsid osa Kuremaa kontr.-ass.-kooli Maan. ringi liikmed järgmistega tagajärgedega: E. Aalde — I auhind kindakudumises ja I auhind lüpsis, J. Reiman — I auhind kõnelemises, S. Liivet — I auhind taimede istutamises.

1938. a. lõpetasid Kuremaa k/assistentsidekooli.

a) Kiirendatud kursused:

1. Aalde, Eliise	8. Liiband, Lucia
2. Allikmaa, Väino	9. Lippur, Paul
3. Alumets, Herman	10. Meister, Leida
4. Johanson, Emilie	11. Saage, Amanda
5. Jõöks, Leida	12. Sarapuu, Alla
6. Kauber, Voldemar	13. Teder, Helmi
7. Kalda, Aleksander	14. Õunapuu, Lonny

b) Harilik kursused:

1. Aas, Alfred	22. Kuhja, Valter
2. Aasa, Heli	23. Kuusk, Adele
3. Aaste, Elisabeth	24. Loorents, Tamara
4. Aer, Herbert	25. Murd, Salme
5. Ainsalu, Artur	26. Närska, Leida
6. Alamaa, Erna	27. Ohov, Lehte
7. Allika, Magda	28. Pariis, Irene
8. Arula, Helmi	29. Pärnmaa, Elfriide
9. Evard, Rudolf	30. Pärn, Elise
10. Grauer, Milda	31. Reinhardt, August
11. Heinvars, Adele	32. Siibek, Aksel
12. Jagomäe, Leida	33. Toom, Natalie
13. Kase, Leida	34. Treier, Salme
14. Kasera, Mare	35. Turkis, Peeter
15. Kaljuvee, Liisa	36. Tuulik, Feliks
16. Kelk, Hedvig	37. Tõlp, Juta
17. Kiidemann, Ellen	38. Urbmets, Aino
18. Kimmel, Julius	39. Vagiström, Lehte
19. Kivisoo, Otto	40. Vipper, Salme
20. Kristensen, Karin	41. Zimmer, Alide
21. Krupp, Leonora	

1938.—39. õppeaasta Kuremaa kontrollassistente koolis.

Õpilaste arv on tõusnud 105-le, neist meesõpilasi 25 ja naisõpilasi 80. I klass töötab rühmitatult kahes osas, kusjuures koosõpetamine toimub kasvatusteaduses, ühiskonnateaduses ja loomatervishoius.

Õppejõudude koosseis on kujunenud järgmiseks: koolijuhataja agr. Artur Vask, õppeaineteks karjakontrollasjandus ja kasvatuse õpetus ja õpetajad: agr. Paul Lambing — veisekasvatuse ja piimanduse, agr. Evald Raudsepp — sea ja veisekasvatuse, agr. Enn Rootamm — aianduse, koduümbruse kaunistamine, ühiskonnateaduse ühes kodumaa ajaloo, lamba- ja hobusekasvatuse, agr. Aleksander Adojaan — loomasöödakasvatuse, korrasõpetuse ühes talurajanduse ja ühistegevuse. Meeta Heinsoo, internaadi juhataja — kodumajanduse ja kanakasvatuse. Peale selle on õpetajaks-tunniandjaks: Dr. Leonhard Voltri — koduloomade tervishoid, agr. Ilmar Saue — seakasvatuse tegelus, organist Jüri Pastarus — laulmine, Arnold Partelpeeg — tehn. ja parandustöö meesõpilastele, Ants Anupõld — karjalaudategevus. Kooli usaldusarstiks on dr. Eduard Teder.

17. XII. 36. toimus jõulupidu, lavastati „Põlev maa“, tantsu vahepaladeks olid rahvatantsud, koorilaul ja naljaveste. 21. XII oli omavaheline jõulupuu, jõuluvanaks oli õpil. A. Heinla. Omaette sündmuseks kujunes elektri valgustuse sisseaardmine jaanuari kuul. I. II 39. toimus karskusnädala vaidluskooles. 23. II korraldati Vabariigi 21. aastapäeva pühitsemise aktus; aktusekõnega esines õpet. E. Rootamm, õpilased esitasid soololaule ja deklamatsioone. 17. III 39. korraldati õppekäik „läbi tuisu ja tormi“ liikuvale seemnevilja näitusele Jõgevale. Märtsi kuul külastas kooli põllum. koolide peainspektor mag. J. Nõu. 29. IV peeti kevadpidu, lavastati näidend „Orjajõe valitseja“. Õpilaste poolt kanti koorilaulu, soololaule ja rahvatantse. Tantsuks mängis Laiuse puhkpilli-orkester.

Maanooring tegutseb energiliselt, peeti 23 kõnekoosolekut — nii et iga liige (õpilane) sai esineda referaadiga, toimetati seinajalehte ja tehti enegiliselt eeltööd õpilasajakirja „Tu-

Kirjavastused.

Paljudele: Kirjutused täis tehtud tundmuste avaldusi, kulunud lööklause ja kõnevaade. Igapäevast elu ja sündmuse vaadeldes oma silmadega ja kirjeldades läbi mõeldult oma sõnadega. Katsetage aga julgelt edasi. Algas on igas töös raske, samuti ka ajakirjandusliku kaastöö tegemises.

„Jõuluõhtu“ ja „Esimene lumi“ autorile: Luuletustes ilmneb selge ja suur M. Underi mõju. Luuletamine pole mitte teiste luuletajate jäljendamine vaid läbielatud elamuste kirjeldus oma sõnadega. Edaspidiseks loodame paremaid eneseväljendusi, milleks eeldusi paistab olevat.

Toimetus: Edgar Tõnurist, Linda Kirs, Astrid Pahk ja A. Kullerkupp.
Vastutav toimetaja: Aleksander Adojaan. Väljaandja õ/ü. „Side“.
Kuulutuste hind: 1 lk. — 30. kr., 1/2 lk. — 15. kr., 1/4 lk. — 7,5 kr.

leviku Jõud 2" väljaandmiseks. Kaastöösaamiseks ajakirjale korraldati ajakirjandusliku kaastöö võistlused. Paremate tööde eest määrati ergutuseks põllumajanduslikke raamatuid järgmistele osavõtjatele: A. Heinla, L. Kirs, H. Kiviloo, A. Kullerkupp, A. Pahk, D. Patt, M. Saar, M. Tralla, F. Toomingas, E. Tõnurist, R. Upser j. t.

Korraldati õpil. male turniir. 1-le kohale tuli Aleksander Rei, 2-ks jäi Robert Upser. Ping pongi võistlused jätkuvad veel. Võrkpalli mängus võideti Kivijärve Maanooringi meeskond.

II-tes klassides õppisid 1938./39. õppeaastal 55 õpilast.

IIa.

1. Hinno, Salme	15. Ots, Johanna
2. Hirv, Annika	16. Piigli, Valter
3. Jaanson, Linda	17. Pootsik, Leonhard
4. Kangro, Hans	18. Pärk, Johannes
5. Kangro, Richard	19. Pärk, Linda,
6. Kelk, Leida	20. Reiman, Johannes
7. Kirss, Linda	21. Riit, Vilhelmine
8. Kruus, Leili	22. Rummel, Albert
9. Kõrda, Vilma	23. Sibul, Rosalie
10. Liivet, Salme	24. Tõnissoo, Taisi
11. Loskit, Lydia	25. Vahesalu, Alice
12. Malmel, Elsa	26. Visnapuu, Irene
13. Miljan, Vaike	27. Värton, Ferdinand.
14. Ouoja, Helmi	

IIb.

1. Ein, Elfriede	15. Rei, Aleksander
2. Elbre, Agnes	16. Sander, Ülo
3. Epro, Lydia	17. Seksel, Ölme
4. Heinla, Arved	18. Sogenbits, Ida
5. Kaer, Marie	19. Soorsk, Amilda
6. Kiisa, Elfriede	20. Sääsk, Juuli
7. Kiviloo, Helmut	21. Task, Karl
8. Klaumann, Veera	22. Toomingas, Felita
9. Laas, Hugo	23. Tralla, Magda
10. Lunter, Aino	24. Täht, Minni
11. Mürk, Aureelius	25. Tõnisson, Ella
12. Nuka, Aliide	26. Tõnurist, Edgar
13. Nõmberg, Artur	27. Tüür, Eugenia
14. Patt, Daysi	28. Upser, Robert

1939. a. kevadmoed

OVALD kingadest

K. Kaselo saapakaupluses

Jõgeval, Suur tän. 15. Telef. 96.

Kaubatarvitajad!

Kõige soodsamalt ostate alati
igasuguseid tarvisminevaid kaupu

Jõgeva Majandusühisusest

ja tema harukauplustest

Jõgeval, Suur tän. 11.

Tel. 7 ja 34.

Kiirelt ja korralikult
täidab tellimisi

Aleksander Sermat'i Plekisepatööstus

Kaupluses saadaval
kõik majapidamistarbed

Jõgeval, Suur tän. 17. Tel. 22.

Karl Meremaa pagari- ja kondiitriarist

Saadaval alati

koogid
küpsised
sai ja sepik
peenleib ja rukkileib.

Tellimised tortidele ja kringlitele
täidetakse kiirelt ja korralikult.
Seltsidele hinnaalandus.

Jõgeval, Jaama tän. 3. Tel. 70.

S 5262

*Jõgeva ümbruskonna rahvale
on soodsamaks ostukohaks vanim äriline
ettevõtte Jõgeval -*

A-S. PAUL JÜRMAN

TELEFON NR. 17

ÄRID: SUUR TÄN. 1 JA
SUUR TÄN. 12

*Kirjutusmaterjal
Kosmeetika
Fototarbed
Kingitused*

*Male ja teised mängud
Kemikaalid ja kummitarbed*

suurel ja väikesel arvul

JÕGEVAL, SUUR TÄN. 2
TELEFON 42

H. JAUKER

Riigipank

№. S. 5262